

Učenje **engleskog** u porodici

*Zajedničko
učenje je zabavno!*

**Kako djeca uče
engleski kao drugi jezik**

Kako djeca uče engleski kao drugi jezik

U dječjoj je prirodi da usvajaju jezik; ona su samomotivisana da nauče jezik bez svjesnog učenja, za razliku od adolescenata i odraslih. Djeca imaju sposobnost da oponašaju izgovor i da sama kreiraju pravila. Djeca ne misle da je teško naučiti engleski, ukoliko im to ne sugerišu odrasli, koji su vjerovatno učili engleski u starijem dobu putem udžbenika baziranih na gramatici.

Prednosti ranog početka učenja

- Djeca još uvijek koriste svoje individualne, urođene strategije usvajanja jezika kako bi naučila svoj maternji jezik, a ubrzo otkrivaju da mogu koristiti iste strategije da usvoje engleski.
- Djeca imaju vremena da uče kroz aktivnosti nalik igri. Ona usvajaju jezik učestvujući u nekoj aktivnosti zajedno sa odraslima. Djeca prvo osmišljavaju aktivnost, a onda razumiju značenje zahvaljujući jeziku koji dijele sa odraslima.
- Djeca imaju više vremena da uklope engleski u svoj dnevni program. Školski programi imaju tendenciju da budu neformalni, a dječji su umovi još uvijek pretrpani činjenicama koje je potrebno čuvati i testirati. Ona mogu imati mali broj domaćih zadataka, ili ih uopšte ne moraju imati, i manje su opterećena time da moraju dostići postavljene standarde.

- Djeca koja imaju priliku da nauče drugi jezik dok su još uvijek mala, često koriste iste urođene strategije usvajanja jezika tokom života sa ciljem učenja drugih jezika. Učenje trećeg, četvrtog, ili čak više jezika lakše je od učenja drugog.
- Djeca koja usvajaju jezik umjesto da ga svjesno uče, kao što to moraju starija djeca i odrasli, vjerovatno će imati bolji izgovor i osjećaj za jezik i kulturu. Kada jedno-jezička djeca stignu do puberteta i postanu više samosvjesna, njihova sposobnost učenja jezika se smanjuje i ona osjećaju da moraju svjesno učiti engleski putem programa baziranih na gramatici. Starosna dob kada se dešava ovakva promjena uveliko zavisi od razvojnih nivoa pojedinog djeteta, kao i od društvenih očekivanja.

Faze učenja engleskog

Govorni jezik prirodno dolazi prije čitanja i pisanja.

- Tihi period

Kada bebe uče maternji jezik postoji „tihi period“, kada one gledaju i slušaju i kada mogu da komuniciraju preko izraza lica ili gestikulacija prije nego što progovore. Kada djeca uče engleski, može postojati sličan „tihi period“ kada komunikacija i razumijevanje mogu nastupiti prije nego što u stvari izgovore bilo koju englesku riječ.

Tokom tog vremena, roditelji ne bi trebalo da forsiraju djecu da učestvuju u govornom dijalogu tjerajući ih da ponavljaju riječi. Govorni dijalozi treba da budu jednostrani, jer govor odraslih pruža djetetu korisne mogućnosti da nauči jezik. Dok odrasli koriste roditeljski jezik (prilagođenu formu govora) da bi olakšali učenje, dijete može koristiti mnoge od onih strategija koje su koristili prilikom učenja maternjeg jezika.

- Početak govora

Nakon nekog vremena, u zavisnosti od učestalosti takozvanih „sesija“, odnosno porodičnih časova engleskog jezika, svako dijete (djevojčice brže od dječaka) počinje izgovarati pojedine riječi („cat“, „house“) ili kratke gotove fraze („What’s that?“, „It’s my book“, „I can’t“, „That’s a car“, „Time to go home“) u dijalozima ili kao neočekivane izjave. Dijete ih je memorisalo, potpuno imitirajući izgovor, ne shvatajući da se neki izrazi možda sastoje od više od jedne riječi. Ta faza se nastavlja neko vrijeme, dok dijete nastavlja da uči jezik, koristeći gotove fraze kao prečicu do dijaloga prije nego što bude spremno da kreira svoje vlastite fraze.

- Unaprjeđivanje znanja engleskog jezika

Djeca postepeno sastavljaju fraze koje se sastoje od jedne memorisane riječi kojoj dodaju riječi iz svog vokabulara („a dog“, „a brown dog“, „a brown and black dog“) ili od jednog memorisanog jezika kojemu dodaju svoj vlastiti „input“ („That’s my chair“, „Time to play“). U zavisnosti od učestalosti izloženosti engleskom jeziku i kvalitetu tog iskustva, djeca postepeno počinju kreirati cijele rečenice.

Razumijevanje

Razumijevanje je uvijek bolje od govorenja i sposobnost djece da razumiju ne bi trebalo podcjenjivati, budući da su navikla da razumiju maternji jezik iz različitih izvora. Iako možda ne razumiju sve što čuju na svom maternjem jeziku, djeca shvataju suštinu - to jest, ona razumiju nekoliko važnih riječi a ostatak dešifruju pretpostavljajući značenje. Uz ohrabrivanje, djeca uskoro prenose svoje vještine razumijevanja suštine kako bi protumačila značenje na engleskom.

Frustracija

Nakon početne novine sesija engleskog jezika, neka djeca, pogotovo dječaci, postaju frustrirana zbog nesposobnosti da izraze svoje misli na engleskom. Druga djeca žele da govore na engleskom isto onako brzo kao što mogu na svom maternjem jeziku. Frustracija se često može prevazići davanjem djeci manjih „uloga“, poput „I can count to 12 in English“ („Znam da brojim do 12 na engleskom“) ili veoma jednostavnih rima, koje se sastoje od gotovih fraza.

Greške

Djeci ne bi trebalo govoriti da su napravila grešku, zato što bilo kakvo ispravljanje odmah stvara nemotivisanost. Greške mogu biti dio procesa uvježbavanja gramatičkih pravila engleskog ili pak ispravljanja nepravilnosti u izgovoru. „I goed“ uskoro postaje „went“ ukoliko dijete čuje odraslu osobu koja ponavlja „yes, you went“; ili ukoliko odrasla osoba čuje „zee bus“ i ponavlja „the bus“. Kao i kod učenja svog maternjeg jezika, ukoliko djeca imaju priliku da čuju odraslog koji ponavlja isti dio izraza kao ispravljen, djeca će se blagovremeno sama ispraviti.

Rodne razlike

Mozgovi dječaka se razvijaju drugačije od mozgova djevojčica, a to utiče na način na koji dječaci uče i koriste jezik. Ponekad su miješani razredi od male koristi dječacima, koji mogu biti u sjenci prirodnih sposobnosti djevojčica da koriste jezik. Da bi dječaci dostigli svoj potencijal, njima su potrebna drugačija jezička iskustva sa djevojčicama i njihova dostignuća ne bi trebalo upoređivati sa onima do kojih dolaze djevojčice.

Okruženja za učenje jezika

Djeca smatraju da je teže naučiti engleski ukoliko im nisu omogućene prave vrste iskustava, praćene podrškom odraslih i korišćenjem tehnika „roditeljskog“ jezika.

- Djeca imaju potrebu da se osjećaju sigurnom i da znaju da postoji neki očigledni razlog za korišćenje engleskog
- Aktivnosti treba da budu povezane sa nekom zanimljivom svakodnevnom aktivnošću koja im je već poznata, npr. čitanje engleske slikovnice, govorenje rima na engleskom, konzumiranje „engleske“ užine.
- Aktivnosti se odvijaju uz pratnju jezika odraslih koji komentarišu ono što se dešava kao i uz dijaloge prilagođene „roditeljskom“ jeziku.
- Sesije engleskog su zabavne i zanimljive, sa akcentom na pojmove koje su djeca već razumjela na svom maternjem jeziku. Na taj način djeca ne uče dvije stvari, novi pojam i novi jezik, već samo uče engleski da bi razgovarali o nečemu što već poznaju.
- Podrška aktivnostima su određeni predmeti, gdje je to moguće, budući da to pomaže razumijevanju i povećanju opšteg interesovanja.

Čitanje

Djeca koja već znaju da čitaju na svom maternjem jeziku generalno žele da saznaju kako se čita na engleskom. Ona već znaju kako da dekodiraju riječi na svom maternjem jeziku kako bi došli do značenja nekog teksta i, ako im se ne pomogne u dekodiranju engleskog, mogla bi prenijeti svoje tehnike dekodiranja maternjeg jezika i doći do toga da engleski čitaju sa akcentom svog jezika.

Prije nego što bi mogla dekodirati engleski, mlađa djeca treba da poznaju 26 slova alfabeta, njihova imena i glasove. Kako engleski ima 26 slova, ali u prosjeku 44 glasa (u standardnom engleskom), bolje je ne uvoditi preostale glasove dok djeca ne steknu više iskustva u korištenju jezika i čitanja.

Početak čitanja na engleskom ide lako ukoliko mlađa djeca već poznaju jezik koji pokušavaju čitati. Mnoga djeca sama otkriju kako da čitaju na engleskom ukoliko su čitali slikovnice sa odraslima ili učila rime, uz pretpostavku da su memorisali jezik. Čitanje onoga što već znaju napamet je važan korak kod učenja čitanja, budući da to daje djeci šansu da otkriju kako da sama dešifruju jednostavne riječi. Kada djeca jednom izgrade banku riječi koje znaju čitati, osjećaju se sigurnom i spremna su za strukturalniji pristup.

Podrška roditelja

Djeca treba da osjete da napreduju. Potrebno im je stalno ohrabrivanje, kao i pohvala za dobar učinak, budući da svaki uspjeh motiviše. Roditelji su u idealnoj poziciji da motivišu i na taj način pomognu svojoj djeci da uče, čak i ako sami imaju osnovno znanje engleskog i uče zajedno sa mlađom djecom.

Zajedničkim aktivnostima, roditelji ne samo da mogu unijeti engleski jezik i aktivnosti svoga djeteta u porodični život, već isto tako mogu uticati na stavove svoje djece prema učenju jezika i drugih kultura. Generalno je prihvaćeno da se najveći broj životnih stavova formira do osme ili devete godine života.

Da saznate više, posjetite www.britishcouncil.org/parents

www.britishcouncil.org/parents

Jedna od niza knjižica naručenih od strane Britanskog savjeta za podršku roditeljima.

Napisano od strane Opal Dunn, autora i konsultanta za obrazovanje iz UK.

© British Council 2008.

Međunarodna organizacija Ujedinjenog Kraljevstva za odnose u kulturi i obrazovne šanse.

Registrovana kao dobrotvorna ustanova: 209131 (Engleska i Vels) SC037733 (Škotska)